

О Б Щ И Н А Е Л Е Н А

5070 гр. Елена, ул. „Иларион Макариополски” № 24
тел. 06151/61-32, факс 06151/65-10

e-mail: obshtina@elena.bg
web: www.elena.bg

ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА 2021 – 2023

Приета с решение № 37 / 25.03.2021 г.
на Общински съвет - Елена

март 2021

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО	3
2.1. Европейско законодателство.....	4
2.2. Закони в Република България.....	4
3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ.....	5
3.1. Обследване за енергийна ефективност	6
3.2. Общински бюджет и финансиране към момента.....	8
4. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ПЕЕ) И ОБЩИНСКА ЕНЕРГИЙНА СТРАТЕГИЯ	9
4.1. Цели	9
4.1.1. Подцели.....	9
4.1.2. Потенциал.....	10
5. ПРИОРИТЕТИ, ОБХВАТ И ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА „ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТНА ОБЩИНА ЕЛЕНА И ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ ЗА ПЕРИОДА 2017 -2020 Г.”	11
5.1. Приоритети	11
5.2. Обхват на Общинския план и програма за енергийна ефективност.....	12
5.3. Очаквани ефекти от изпълнението на План и програма за енергийна ефективност на община Елена	12
5.4. Програма	14
6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	16
7. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	16
8. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЕЕ И ПРОГРАМАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ.....	17
9. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ	18
10. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	19
11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	19

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Понятието за енергийна ефективност е далеч от старите представи за икономия на енергия. Тя не е изключване на отоплението и лишаване от комфорт. Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез съответните навици и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Тя е най-лесния и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда.

Енергийната ефективност може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

За енергийна ефективност говорят следните фактори:

- Намаляване разходите за скъпи горива и енергии;
- Повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- Подобряване топлинния комфорт;
- Намаляване емисиите на вредни вещества;
- Предпоставка за устойчиво развитие.

Чрез **Плановете за енергийна ефективност (ПЕЕ)** в Р. България се изпълнява държавната политика по енергийна ефективност (**ЕЕ**) за постигане на Националната индикативна цел за пестене на горива и енергии. Тази цел е заложена в **ИНТЕГРИРАН ПЛАН В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА И КЛИМАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 – 2030 Г.**, както и в **ДЪЛГОСРОЧНА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДПОМАГАНЕ ОБНОВЯВАНЕТО НА НАЦИОНАЛНИЯ СГРАДЕН ФОНД ОТ ЖИЛИЩНИ И НЕЖИЛИЩНИ СГРАДИ ДО 2050 Г.**

Една от ключовите цели е да се подпомогне местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите ѝ за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение с Плана за енергийна ефективност се цели да се подпомогне общината да намери финансиране за решаването на належащи инфраструктурни проблеми и други социално ориентирани програми.

Държавната политика в направление Енергийна ефективност (**ЕЕ**) се осъществява въз основа на **национални дългосрочни и краткосрочни програми**, приети от МС в съответствие с чл.10 от Закона за енергийна ефективност (**ЗЕЕ**) и наредбите към него. Отговорностите на общините в сферата на енергийната ефективност се съдържат в чл. 12 ал.2 от Закона за енергийна ефективност, в чл.6 от Закона за енергетиката, в чл.92 от Закона за устройство на територията и в съответствие с изпълнението на регионалните им планове за развитие за определен период.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

Разработването на ПЕЕ от органите на държавната власт и на местно самоуправление е регламентирано в чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), Обн., ДВ, бр. 35 от 15.05.2015 г., в сила от 15.05.2015 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 27 от 27.03.2018 г., изм. и доп., бр. 38 от 8.05.2018 г., в сила от 8.05.2018 г., изм., бр. 83 от 9.10.2018 г., бр. 21 от 13.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., изм. и доп., бр. 21 от 12.03.2021 г., в сила от 12.03.2021 г.

Във връзка с посоченото по-горе изискване на Закона за енергийна ефективност /глава втора, Раздел първи, Чл.12/, е необходимо всяка Община да изготви план и програма за енергийната ефективност. При липса на такива планове и програми, Общините се лишават от средства от бюджета и търпят парични санкции, съгласно „Административно-наказателни разпоредби”, глава шеста от ЗЕЕ.

Изготвянето на Общински програми и изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност и за използване на възобновяеми енергийни източници /ВЕИ/ е един от приоритетите на Европейския съюз. Основанието за разработване на настоящия документ е свързано с европейското и българско законодателство, с планови и програмни документи.

2.1. Европейско законодателство

- Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно енергийната ефективност;
- Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 година относно енергийните характеристики на сградите;
- Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 година за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетирание;
- Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия ;
- Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

2.2. Закони в Република България

- Закон за енергийната ефективност;
- Закон за енергията от възобновяеми източници;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за защита на потребителите;
- Подзаконови нормативни актове, свързани с посочените закони за прилагането им.

Основен специализиран закон в случая е Закона за енергийната ефективност (**ЗЕЕ**) Обн., ДВ, бр. 35 от 15.05.2015 г., в сила от 15.05.2015 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 27 от 27.03.2018 г., изм. и доп., бр. 38 от 8.05.2018 г., в сила от 8.05.2018 г., изм., бр. 83 от 9.10.2018 г., бр. 21 от 13.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., изм. и доп., бр. 21 от 12.03.2021 г., в сила от 12.03.2021 г., който:

- Определя ангажиментите и ролята на държавата за развитието на енергийната ефективност;
- Дефинира политиката за повишаване на енергийната ефективност като съставна част от политиката по устойчиво развитие на страната;
- Създава институционални, нормативни и финансови условия за реализирането на националната политика по енергийна ефективност;

- Хармонизира политиката по енергийна ефективност на България с изискванията на европейските директиви за енергийните характеристики на сгради и за енергийната ефективност при крайното енергийно потребление;

- Национална стратегия, национални планове за действие по енергийна ефективност и национална индикативна цел, индивидуални цели за енергийни спестявания.

Към момента по Закона за енергийна ефективност задължения на всяка Община са:

- Планове за енергийна ефективност и програми за тяхното изпълнение;
- Енергийни обследвания за всички обитавани сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м.;
- Проверки за енергийна ефективност на отоплителни водогрейни котли и климатични инсталации;
- Индивидуални цели за енергийни спестявания;
- Управление на енергийната ефективност в сгради и стопански потребители;
- Да представят ежегодно отчети за изпълнение на плановете на изпълнителния директор на Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) енергийна ефективност;
- Срокът за представяне на отчетите е 15 декември на отчетната година;
- Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Текущото състояние на енергийното потребление е представено за някои от основните по-големи обекти (енергийни потребители) - обществени сгради - в табличен вид, като информацията е за последните три години - 2018, 2019 и 2020 г.

Справка за консумация на ел. енергия - 2018-2020 г.

№	Сграда (наименование, адрес)	РЗП (кв. м)	Консумация ел. енергия					
			2018 г.		2019 г.		2020 г.	
			kWh/год.	лв.	kWh/год.	лв.	kWh/год.	лв.
1	Сграда общинска администрация	2750	82536	11365	78481	15025	87203	16515
2	Улично осветление	-	1067590	142496	667053	126740	830637	830637
3	СУ "Иван Н. Момчилов" и НУ "Ил. Макариополски" - гр. Елена, вкл. общезитие	14081	144810	30184	137238	28727	75180	18875
4	Общностен център - гр. Елена	1035	10329	1503	18739	3563	14900	2871
5	Детска ясла - гр. Елена	1344	35021	7013	27872	6046	16876	3973
6	ДГ "Радост" - гр. Елена	1576	16348	4414	17800	4806	12874	3476
7	ОУ "Христо Ботев" - с. Беброво	1539	1335	552	1275	549	1895	732

8	ОУ "Отец Паисий" - с. Константин	1263	2990	814	2973	810	1895	732
9	ОУ "Отец Паисий" - с. Майско	1008	11705	2159	15413	2970	16381	3187

* Стойностите са закръглени.

Справка за консумация на газьол - 2018-2020 г.

№	Сграда (наименование, адрес)	РЗП (кв. м)	Консумация газьол					
			2018 г.		2019 г.		2020 г.	
			тон	лв.	тон	лв.	тон	лв.
1	Сграда общинска администрация	2750	16,00	35318	16,47	31906	14,14	26312
2	СУ "Иван Н. Момчилов" и НУ "Ил. Макариополски" - гр. Елена, вкл. общежитие	14081	60,06	121870	43,83	91687	-	-
3	Детска ясла - гр. Елена	1344	2,07	4039	-	-	-	-

* Стойностите са закръглени.

Справка за консумация на твърдо и еко гориво - 2018-2020 г.

№	Сграда (наименование, адрес)	Вид отопление	Консумация дърва за огрев, други материали (куб. м. (тон) /год.)					
			2018 г.		2019 г.		2020 г.	
			м3 (т)	лв.	м3 (т)	лв.	м3 (т)	лв.
1	Ученическо общежитие към СУ "Иван Н. Момчилов" - гр. Елена	Дърва	23 м3	1820	20 м3	1752	8 м3	672
		Пелети	-	-	20,1 т	9614	63,6 т	30693
2	Общностен център - гр. Елена	Пелети	4,5 т	1475	1,5 т	600	3,4 т	1362
3	ДГ "Радост" - гр. Елена	Пелети	22,4 т	10753	21,3 т	10232	16,3 т	7839
4	Детска ясла - гр. Елена	Дърва	21 м3	1436	28 м3	2100	24 м3	2160
5	ОУ "Христо Ботев" - с. Беброво	Дърва	48 м3	3168	35 м3	2310	30 м3	1950
6	ОУ "Отец Паисий" - с. Константин	Дърва	40 м3	2200	40 м3	2400	50 м3	3000
		Въглища	11,4 т	4225	5,8 т	2223	11,9 т	4511
7	ОУ "Отец Паисий" - с. Майско	Дърва	68 м3	5242	52 м3	3707	44 м3	3154

* Стойностите са закръглени.

3.1. Обследване за енергийна ефективност

Обследването за енергийна ефективност на сгради включва:

✓ идентификация на сградните ограждащи конструкции и елементи и системите за осигуряване на микроклимата, измерване и изчисляване на енергийните характеристики;

✓ анализ и определяне на потенциала за намаляване на разхода на енергия; разработване на мерки за повишаване на енергийната ефективност;

✓ технико - икономическа оценка на мерките за повишаване на енергийната ефективност;

✓ оценка на спестените емисии въглероден диоксид (CO₂) в резултат на прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Основни данни за извършеното енергийно обследване на Общинските обекти са представени по-долу в таблица № 1 – „Сгради с извършен енергиен одит“ и Таблица № 2 – „Сгради без изготвен енергиен одит“

Таблица № 1

№	Обект	РЗП /кв.м/	Изпълнител на енергийния одит	Дата
1	СУ "Иван Момчилов" и НУ "Ил. Макариополски"	11 746	"ЕКЗАКТ ПРОЕКТ" ЕООД - гр. В. Търново	2016 г.
2	Сграда общинска администрация	2 750	"ЕКЗАКТ ПРОЕКТ" ЕООД - гр. В. Търново	2016 г.
3	Детска ясла гр. Елена	1 344	"ЕКЗАКТ ПРОЕКТ" ЕООД - гр. В. Търново	2017 г.

Таблица № 2

№	Обекти в Община Елена с разгъната площ над 250 м ² за които няма изготвен енергиен одит	РЗП /кв.м/
1	Ученическо общежитие гр. Елена	2 335
2	Детска градина "Радост" гр. Елена	1 576
3	Основно училище "Христо Ботев" с. Беброво	1 539
4	Основно училище "Отец Паисий" с. Константин	1 263
5	Общностен център гр. Елена	1 035
6	Кметство с. Беброво	1 024
7	Кметство с. Константин	1 024
8	Основно училище "Отец Паисий" с. Майско	1 008
9	Кметство с. Майско	1 000
10	Читалище "Пробуда - 1903" с. Илаков рът	998
11	Общински детски комплекс гр. Елена	864
12	Народно читалище "Св. Св. Кирил и Методий" с. Буйновци	800
13	Народно читалище „Надежда-1927” с. Шилковци	792
14	Народно читалище "Надежда - 1904" с. Тодювци	730
15	Детска градина с. Майско	700

16	Народно читалище „Просвета-1927”с. Дрента	674
17	Читалище "Наука - 1899" с. Костел	620
18	Сграда за общественообслужващи дейности /бивш Профсъюзен дом/ гр. Елена	615
19	Народно читалище „Развитие-1914” с. Руховци	600
20	Читалище "Просвета 1897" с. Палици	548
21	Народно читалище "Надежда - Беброво - 1870" с. Беброво	530
22	Дневен център за деца и младежи с увреждания гр. Елена	435
23	Читалище "Надежда 1942" с. Бадевци	410
24	Народно читалище "Искра - 1900" с. Константин	379
25	Детска градина "Щастливо детство" с. Константин	340
26	Народно читалище "Наука - 1900" с. Марян	320
27	Защитено жилище с. Илаков рът	308

3.2. Общински бюджет и финансиране към момента

Източници на общинските бюджетни приходи са собствени приходи (данъчни и не данъчни) субсидии от Републиканския бюджет и други – банкови заеми, трансфери от извънбюджетни сметки, средства от оперативните програми, предприєдинителните инструменти и други външни донори. Действащите понастоящем закони, свързани с местното самоуправление, не осигуряват като цяло достатъчни условия за пълноценна финансова децентрализация на Общините в България. Законът за местното самоуправление и местната администрация не урежда източниците на приходи на самоуправляващите се териториални единици и формирането на разходите им. Ежегодно тази база се уточнява чрез Закона за държавния бюджет за съответната година. Той определя някои специфични ограничения, които са в сила за текущата финансова година. Изискването за стриктно спазване на приоритетите за разходване на средствата по Общинските бюджети е въведено със Закона за държавния бюджет, Общинските съвети сами да утвърждават приоритети, по които да се изразходват постъпилите по бюджетите им средства, с изключение на тези с целево предназначение. Причините за финансовите затруднения, които Общините срещат при финансирането на проекти за повишаване на енергийната ефективност, се коренят както във финансовите условия в самите Общини, така и в състоянието на финансовия сектор в страната.

4. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ПЕЕ) И ОБЩИНСКА ЕНЕРГИЙНА СТРАТЕГИЯ

4.1. Цели

Основните цели на Плана за енергийна ефективност и програмата за неговото изпълнение са да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания в сгради с вече изпълнени първични енергоспестяващи мерки – детски ясли, детски градини, училища и административни сгради, както и да продължи енергийното обследване на общинските сгради и последващото изпълнение на предписаните мерки.

Община Елена определя следните цели в програмата за енергийна ефективност:

- намаляване на разходите за горива и енергия;
- намаляване бюджетните разходи за енергия;
- намаляване на замърсяването на околната среда - намаляване на вредните емисии в атмосферата;
- подобряване на качеството на енергийните услуги;
- изграждане/реновация на инфраструктура, енергоспестяващо улично осветление и нови ВЕИ.

4.1.1. Подцели:

а) Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради:

- Извършване обследване за енергийна ефективност на обществени общински сгради в експлоатация, с обща разгърната площ над 250 кв.м;
- Изолация на външни стени;
- Изолация на под;
- Изолация на покрив;
- Подмяна на дограма;
- Енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;
- Енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление;
- Енергоспестяващи мерки по сградни инсталации;

б) Намаляване на разходите за улично осветление в населените места;

в) Намаляване разходите за енергия в сгради и системи, финансирани от и общински бюджет, чрез:

- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
- Внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки;

г) Повишаване нивото на:

- Обучения по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация;
- Информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти;

- Эксперти и специалисти в общинската администрация за разработване и реализиране на проекти по енергийна ефективност;
- Квалификация на експлоатиращия персонал;

д) Създаване на информационна система за енергопотреблението на сгради и системи, общинска собственост, за изготвяне на анализи и прогнози, Енергийно обследване на сгради и системи, Сертификати и др. съгласно действащото законодателство.

4.1.2. Потенциал:

При разработването на ПЕЕ се прилага метода на приоритетните целеви групи, като се разглеждат нуждите на групи крайни потребители със сравним модел на потребление на енергията.

Изборът на целеви групи се извършва след преценка на направените разходи за енергия в натурално и стойностно изражение, потенциала за реализиране на икономии, социалната значимост, нивото на комфорт, степента на влияние на структурите на администрацията, желанието на отделните структури към общината и др.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Елена се насочват в три сектора:

- ✓ сектор "Сграден фонд" с целеви групи - детски градини, училища, социални домове и административни сгради;
- ✓ сектор "Услуги" с целева група "Улично осветление" и осветление в административните сгради;
- ✓ сектор " Възобновяеми енергийни източници ".

В сектор "Сграден фонд" най-ефективните енергоспестяващи мерки са:

- Енергийно обследване на сградите.
- Подмяна на съществуващата дървена и стоманена дограма с нова пластмасова и алуминиева дограма със стъклопакет с нискоемисионно стъкло;
- Топлоизолация на покриви;
- Полагане на фасадна топлоизолация;
- Повишаване ефективността на отоплителната инсталация и въвеждане на система за автоматично регулиране;
- Внедряване на възобновяеми енергийни източници (напр. за сградите с непрекъсната употреба, като детски градини, болници, соц. домове и др.) е подходящо поставянето на термосоларни инсталации за топла вода.

В сектор "Услуги" най-ефективните енергоспестяващи мерки са:

- Подобряване на енергийните характеристики на енергийните системи;
- Обследване за енергийна ефективност на системата и анализи;
- Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветлението чрез внедряване на определени мерки по дейности;
- Оптимален режим за включване и изключване на уличното осветление;
- Система за мониторинг на уличното осветление;

- Въвеждане на енергоефективни уреди;
- Подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи в общинските сгради;
- Оптимизиране броя на осветителните тела;

В сектор "Възобновяеми енергийни източници" могат да се приложат мерки за енергийна ефективност както в общинския сектор така и по инициатива на частни ползватели и инвеститори. Целта е намаляване използването на горива, замърсяващи по-малко околната среда и растящите изисквания на населението по отношение на опазването на околната среда и подобряване на качеството на живот, предотвратяването и решаването на екологичните проблеми в общината. Ще се предприемат действия за повишаване информираността на живеещите за възможностите за въвеждане и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници. През последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за нашата климатична зона слънчевите системи могат да доставят от 50 до 75 % от потребностите от топла вода.

5. ПРИОРИТЕТИ, ОБХВАТ И ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА „ПЛАН ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА И ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ ЗА ПЕРИОДА 2021 -2023 Г.”

5.1. Приоритети

Приоритет 1. Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура

Специфична цел 1.1. Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура

Мерки:

- Извършване на обследвания за ЕЕ на сгради общинска собственост;
- Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в сгради общинска собственост;

Очаквани резултати:

- Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Специфична цел 1.2. Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление

Мерки:

- Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;

Очаквани резултати:

- Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- Намаляване на бюджетните разходи за улично осветление;

- Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.

Приоритет 2. Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници

Специфична цел 2.1. Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради

Мерки:

- Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;

Очаквани резултати:

- Подобрени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен енергиен комфорт за работещи и посетители;
- Подобряване качеството на услуги, предоставяни от общината;
- Намаляване на разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор;
- Намаляване на въглеродните емисии генерирани в публичния сектор

5.2. Обхват на Общинския план и програма за енергийна ефективност

Изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност ще се осъществи за период от 3 години. За този период е и разработена програма за реализация на Плана за енергийна ефективност, където ще се вземе под внимание финансовото осигуряване и тежест на плана върху общинския бюджет както във времето така и по отношение на различните източници на финансиране на плана и възможностите за неговото реално изпълнение.

5.3. Очаквани ефекти от изпълнението на Плана за енергийна ефективност на община Елена

Прилагането на плана ще допринесе за повишаването на жизнения стандарт на населението, опазването на околната среда и подобряването на екологичната обстановка, изграждането на нова и разширяването на съществуващата инфраструктура, които са приоритети за развитието на общината.

Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинския бюджет и ще се осигурят средства за решаване на други жизнено важни обществени проблеми.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на ПЕЕ са следните:

- ✓ Икономия на топлинна енергия;
- ✓ Икономия на електрическа енергия;
- ✓ Икономия на гориво;
- ✓ Намалени емисии парникови газове;
- ✓ Икономия на средства.

Освен горните практически резултати, изпълнението на ПЕЕ ще доведе до:

- ✓ Опазване на околната среда;
- ✓ Замяна на енергия от класически източници;

- ✓ Забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- ✓ Подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- ✓ Диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на обектите от цените на горива и енергии;
- ✓ Подпомагане постигането на устойчиво енергийно развитие и подобряване на показателите на околната среда.

**5.4. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ЕЛЕНА
ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2023 г.**

	Наименование на мярката	Очакван резултат	Срок	Индикативна цена	Индикатори за резултат
1.	<u>Приоритет 1.</u> <u>Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура</u>				
1.1.	<i>Специфична цел 1.1.</i> <i>Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура.</i>				
1.1.1.	Извършване на обследване за ЕЕ на 3 сгради общинска собственост;	Идентифициране на енергоспестяващите мерки	2022	7 500	Брой сгради с извършени енергийни обследвания. Доклади от извършено енергийно обследване.
1.1.2.	Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в 5 сгради общинска собственост и тяхното изпълнение;	Подобряване комфорта, осветлението и отоплението	2021-2023	1 600 000	Спестени разходи – лв.
1.2.	<i>Специфична цел 1.2.</i> <i>Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление</i>				
1.2.1.	Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;	-Намаляване разхода за ел. енергия	2021-2023	30 000	Брой осветителни тела. Спестени разходи – лв

2.	<p><u>Приоритет 2.</u></p> <p><u>Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници</u></p>				
2.1.	<p><i>Специфична цел 2.1. Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради</i></p>				
2.1.1.	<p>Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в 2 сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;</p>	<p>-Подобрени енергийни характеристики -Намаляване разхода за ел. енергия</p>	2021-2023	20 000	Спестени разходи – лв

6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Като се отчита специфичният характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Плана за енергийна ефективност да се изпълнява следвайки нормативно определената етапност, например:

✓ **Обследване за енергийна ефективност на сгради и системи** – детайлно обследване на енергийната ефективност на общинските сгради и на ситемите за улично осветление, анализ на фактическите енергийни баланси и идентифициране на проектите;

✓ **Инвестиционно намерение** - това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целъсъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му и др.

✓ **Предварително проучване** – необходимо е да се направи предварително /т. нар. предпроектно/ проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление – състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

✓ **Инвестиционен проект** – разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи, поради спецификата и обема на предвидените дейности.

✓ **Подготовка и изпълнение на строителството** – това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително-монтажни дейности за постигане на поставената цел.

✓ **Мониторинг** – за установяване на намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършват ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

7. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

В момента Общината не разполага с достатъчно собствени бюджетни финансови средства за инвестиции в проекти по ЕЕ. В интерес на Общината е да реализира подобни проекти, тъй като изразходва значителни средства от бюджета си за енергийни ресурси. Реализирането на подобни проекти не само облекчават Общинския бюджет, но и водят до модернизация на обектите при гарантиран енергиен комфорт. Те са атрактивни и изгодни, тъй като генерират енергоспестяващи ефекти, а не разходи. При реализирането на проекти за подобряване на енергийната ефективност няма дълги периоди на строителство и средствата започват да се възстановяват веднага след влагането им. Инвестирането в енергийната ефективност не е самоцел, а е средство за намаляване на разходите, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

За реализиране на проектите, които са включени в Общинската програма по Енергийна ефективност, може да бъдат използвани следните източници на финансиране:

- Републикански (държавен) бюджет - средствата за изпълнение на целевите годишни програми за осъществяване на мерки по ЕЕ се предвиждат ежегодно в републиканския бюджет, в съответствие с възможностите му (чл. 12, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕЕ);
- Общински бюджет - собствени средства за изпълнение на целеви програми за осъществяване на мерки по ЕЕ - при ЕСКО договори от собствен капитал на изпълнителя или чрез предоставяне на участие в ПЧП на други инвеститори (търговски дружества, банки);
- Заеман капитал - предоставян от финансови институции (банки, фондове, търговски дружества, включително и предприятия, предлагащи услуги в областта на енергийната ефективност), емисии на Общински облигационни заеми (ценни книжа), финансов лизинг и др.
- безвъзмездни средства (грант, субсидия) от различни фондове и международни програми;

За правилното прилагане на финансовите механизми и за да може Общината най-ефективно да се възползва от тях е необходимо: задълбочено проучване на условията за финансиране, правилно ориентиране на целите на конкретен проект към целите на определена програма или фонд, точна оценка на възможностите за съфинансиране и партньорство, достижими, изпълними и измерими екологични и икономически ползи от проекта, ресурсно обезпечаване и ефективен контрол над дейностите и разходване на средствата.

Финансирането (цялостно или частично) на *проектите по Енергийна Ефективност може да се осъществи от различни източници*, като ползването на всеки от тях зависи от юридическия статут на собственика на проекта, както и от спецификата на самия проект, а именно:

Бюджетни средства

Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

При обекти общинска собственост средствата, предоставяни от републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на общините и се определят като целеви субсидии от републиканския бюджет. За реализирането на програми за енергийна ефективност, в съответствие с изискванията на чл.12, ал. 2 от ЗЕЕ, съставяни всяка година от централните органи на изпълнителната власт, областните управители и другите държавни органи, се предвиждат средства от републиканския бюджет. Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

Отпуснатите от държавния бюджет средства трябва да бъдат изразходвани в рамките на една календарна година.

Собствени средства

Стопанските субекти могат да реализират предложените мерки за енергийна ефективност чрез собствени средства. Възможно е да ползват и някои от споменатите по-горе механизми.

8. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЕЕ И ПРОГРАМАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ

Наблюдението на изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност се извършва от Областния съвет по енергийна ефективност и от Агенцията за

устойчиво енергийно развитие - специализирана структура, сформирана по силата на Закона за енергийната ефективност за осъществяване на взаимодействие с органите на държавната власти и местно самоуправление при изпълнение на мерките за енергийна ефективност. Тя ежегодно събира и обобщава информация за изпълнението на плановете за енергийна ефективност.

Наблюдението и контролът на плана и на общинската програма по ЕЕ продължава през целия период на действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се представя на заседание на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година /при приемане на бюджета за всяка следваща година/.

При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това отново в Общинския съвет. ПЕЕ има отворен характер и в срока на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, реалните потребности, срещаните проблеми и финансовите възможности.

9. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

При осъществяване на текущ контрол по изпълнението на целите и мерките на Общинския план за енергийна ефективност съществено значение има процеса на оценяване. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнение на програмния документ и ориентир за правилността на провежданата политика по енергийна ефективност. За Общинския план по енергийна ефективност, в зависимост от времевия хоризонт (2021-2023 г.), се формират междинна оценка и последваща оценка.

Междинната оценка следва да се извършва след първата година на периода на действие на общинския план за енергийна ефективност. В рамките на тази оценка следва да се оценят обобщените резултати от изпълнението му, като се прави и преглед на степента на достигане на формулираните цели и мерки и се отчетат възникналите положителни или отрицателни отклонения. Оценката следва да се извърши с конкретен анализ, въз основа на който да се предвиди съответната реакция. Това реално може да послужи и като начало на евентуално усъвършенстване и актуализация на плана.

За целта е необходимо редовно да се докладва информацията относно:

- Създаване и поддържане на информационна база за състоянието на ЕЕ в общината, оптимизиране на обема и повишаване на достоверността на набираната статистическа информация;
- Резултати от изпълнението и ефектите от плановете по ЕЕ в общината.

С цел наблюдението и контрола на изпълнението на Плана за енергийна ефективност са определени следните индикатори:

- бр. обследвани сгради;
- бр. обновени сгради – общинска собственост;
- бр. подменени осветителни тела с енергоспестяващи;
- извършени реконструкции на улично осветление;
- спестени горива – тон;

- подменени отоплителни инсталации;
- спестена ел. енергия – kWh;
- използвани възобновяеми енергийни източници;
- спестени емисии;

Последващата оценка, която следва да се извърши една година след приключване на срока на действие на плана, трябва да съдържа:

- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението на плана;
- Анализ на факторите при изпълнение на Общинския план по енергийна ефективност;
- Изводи, относно същността и начина на прилагане на общинския план за енергийна ефективност, както и на резултатите от осъществените мерки.

Оценката може да се осъществява от експертите на общинската администрация, но е възможно тя да се извършва от независим експерт.

Наблюдението и оценката трябва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат настъпващите промени, в резултат на интервенциите.

Оптималното осъществяване на дейностите по наблюдение и оценка на изпълнените или нереализирани цели от настоящата програма, ще позволи до голяма степен да се води успешна областна политика по енергийна ефективност.

10. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 12, ал.5 от Закона за енергийна ефективност органите на държавната власт и местно самоуправление ежегодно изпращат отчет до изпълнителният директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

В съответствие с чл.12, ал.7 от ЗЕЕ изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет на изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ, като този образец трябва да бъде неразделна част от ПЕЕ. Този образец е разработен в таблична форма, посредством която се систематизират данните и резултатите (очаквани и постигнати) от изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ. Към образца са разработени и указания за неговото попълване.

За получаване на актуалните форми за отчет и указанията към тях се използва сайта на АУЕР - www.seea.government.bg

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общински планове и програми за тяхното изпълнение са задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участие на съответните регионални и местни структури.

Разработването им и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политика за устойчиво развитие.

Мерките по ЕЕ ускоряват икономическия растеж, подпомагат опазването на околната среда, повишават жизнения стандарт на населението в съответния регион.